

paradigma del futur del verb *cantar*, constituït per les formes *cantaré*, *cantaràs*, *cantarà*, *cantarem*, *cantareu*, *cantaran*.

Per a fer referència als mots amb independència de les diferents formes flexives que poden adoptar, s'usa una manera de citar, que, generalment, s'identifica amb la forma menys marcada del paradigma (la que presenta menys marques flexives) o amb aquella que permet predir més fàcilment la resta de formes del paradigma. Tenint en compte això, en les categories nominals s'usa la forma menys marcada: el masculí singular. En el cas dels verbs, s'usa una de les formes que més fàcilment permet predir la resta de formes: l'infinitiu. Des d'aquesta perspectiva, es parla, per exemple, de l'adjectiu *alt*, del nom *avi* o del verb *cantar*, i són aquestes formes les que apareixen com a entrades en els diccionaris.

7. ELS MORFEMES I ELS AFIKOS FLEXIUS

La relació entre les categories gramaticals i les marques formals que expressen aquestes categories no sempre és biunívoca. D'una manera general, es poden delimitar quatre situacions en què no s'estableix aquesta relació: l'*ablomorfa*, la *fusió*, el *sincretisme* o *invariabilitat* i la *defectivitat* o absència de marques. Ja hem fet referència a l'ablomorfa en l'apartat dedicat a les variants formals (cf. § 2), per tal com aquest fenomen no és exclusiu de la morfologia flexiva. L'absència de marques formals explícites també ha estat apuntada més amunt (cf. § 3.1.2) i serà analitzada d'una manera detallada en l'apartat següent. Aquí només veurem una breu caracterització de les altres dues possibilitats: la fusió i el sincretisme.

La *fusió* és un fenomen típic de les llengües que presenten flexió, dites *llengües flexives*, entre les quals hi ha totes les llengües romàniques. A grans trets, consisteix en la possibilitat d'expressar diferents categories gramaticals per mitjà d'un únic afix. Aquesta possibilitat es pot exemplificar fàcilment amb la forma verbal *canto*. En aquesta forma, l'afix *-o* expressa la primera persona (l'emissor de l'acte de parla), però també el temps present i el mode indicatiu. Una cosa semblant es pot dir de la forma verbal *cantis*, en la qual l'afix *-i* assenyala el mode subjuntiu, però també el temps present.

El *sincretisme*, d'altra banda, es dóna en aquells casos en què coincideixen diferents formes flexives d'un paradigma. El nom *llapis*, per exemple, pot ésser igualment singular o plural (*el llapis* i *els llapis*). Així mateix, la forma verbal *cantava* pot referir-se tant a la primera persona (*jo cantava*) com a la tercera (*ella cantava*).

Com podem comprovar en els exemples utilitzats per a caracteritzar aquests fenòmens, la fusió de categories morfològiques es dóna fonamentalment en la flexió verbal, mentre que el sincretisme apareix tant en la flexió nominal com en la verbal.